DIMENSIUNI TEORETICE ALE CONCEPTULUI DECLARĂRII EFECTUATE DE CĂTRE PASAGERI ȘI MĂSURILE PRACTICE DE EFECTUARE A CONTROLULUI VAMAL CORPORAL ÎN ADRESA LOR ÎN AEROPORTUL INTERNAȚIONAL „CHIȘINĂU”

THEORETICAL DIMENSIONS OF THE CONCEPT OF DECLARATION MADE BY PASSENGERS AND THE PRACTICAL MEANS OF CARRYING OUT CORPORAL CUSTOMS CONTROL IN THEIR ADDRESS AT „CHIȘINĂU” INTERNATIONAL AIRPORT

Sava MAIMESCU,
dr. în drept, conf. univ.,
Universitatea de Stat din Moldova

Abstract

In this article, the author makes an assessment of the theoretical legal concept of declaration made by passengers when crossing the air customs border by international air transportation of passengers. The author also indicates in the article the procedure for the passage of passengers over the air customs border through the "green" and "red" corridors, through which passengers and their accompanying baggage are subjected to customs control. The article also indicates the legal basis for, and the reasons that underlie the corporal customs control carried out by customs bodies in the address of passengers who are crossing the customs border of the state with international air transport of passengers.

Keywords: *international air carrier of passengers, air customs border, passengers, declaration, merchandise, values, goods, money, "green" corridor, "red" corridor, ordinary customs control, corporal customs control, the legal basis for carrying out corporal customs control, reasons for carrying out corporal customs control, customs contravention, smuggling.*

Actualitatea și importanța problemei abordate privind conceptul juridico-vamal al declarării efectuate de către pasageri la trecerea acestora peste frontiera vamală a Republicii Moldova a devenit una dintre cele mai frecvente, în legătură cu faptul trecerii fluxului de pasageri peste frontiera vamală a statului, utilizând în acest scop transportatorul aerian internațional.

Aflați în trecere peste frontiera vamală a statului cu transportul aerian, pasagerii sunt supuși controlului special de securitate aeriană, controlului vamal, inclusiv controlului de frontieră de stat, iar ulterior se admit pasagerii pentru a traversa frontiera de stat în spațiul aerian și frontiera vamală a Republicii Moldova.

Necesitatea temei abordate se datorează faptului că pasagerii aflați în trecere peste frontiera vamală aeriană a Republicii Moldova, după efectuarea declarării, sunt supuși controlului special de frontieră de către organele statale de control speciale, activitatea cărora este reglementată de legi organice speciale, separate între ele, care asigură securitatea zborurilor navelor aeriene, securitatea vieții pasagerilor, inclusiv securitatea economică și financiară a Republicii Moldova.

Scopurile cercetării constă în studiul normelor juridice prevăzute de legislația vamală actuală referitoare la determinarea conceptului declarării efectuate de către pasageri în Aeroportul internațional „Chișinău", a conceptului controlului vamal efectuat de către organele vamale, inclusiv a controlului vamal corporal efectuat de către organele vamale în adresa pasagerilor aflați în trecere peste frontiera vamală aeriană a Republicii Moldova.

Obiectivele cercetării constau în:

- identificarea și definirea conceptului vamal de declarare efectuată de către pasageri în Aeroportul internațional „Chișinău";
- identificarea conceptului de control vamal, în formele sale generale, efectuat de către organele vamale în privința pasagerilor aflați în Aeroportul internațional „Chișinău";
- identificarea conceptului de control vamal corporal, ca formă excepțională a controlului vamal,înfăptuită în privința pasagerilor aflați în Aeroportul internațional „Chișinău";

- constatarea criteriilor de selectare a pasagerilor aflați în trecere peste frontiera vamală, care urmează a fi supuși controlului vamal corporal în Aeroportul internațional „Chișinău”;

- stabilirea subiecților din rândul funcționarilor vamali care dispun de dreptul de a efectua controlul vamal corporal în adresa pasagerilor aflați în trecere peste frontiera vamală;

- determinarea locului și încăperii în care urmează a fi efectuat controlul vamal corporal;

- determinarea părților, a locurilor, a obiectelor care pot fi supuse controlului vamal corporal;

- determinarea mijloacelor tehnice de control care pot fi aplicate la efectuarea controlului vamal corporal, înfăptuit în privința pasagerilor aflați în Aeroportul internațional „Chișinău”;

- generalizarea lacunelor existente între cadrul normativ legal de apreciere a controlului vamal corporal și mecanismul tehnico-practic de efectuare a controlului vamal corporal.

Sarcinile cercetării constau în faptul scoaterii la iveală a normelor juridice vamale care reglementează în modul cuvenit de legislația vamală în vigoare conceptul declarării, mecanismul juridic al declarării efectuate de către pasagerii aflați în trecere peste frontiera vamală aeriană prin coridorul „verde” și coridorul„roșu”,instituite în Aeroportul internațional „Chișinău”, a încălcării reglementărilor vamale, a infracțiunilor vamale comise de către pasagerii aflați în trecere peste frontiera vamală aeriană prin coridorul „verde” și coridorul „roșu” din Aeroportul internațional „Chișinău”, depistate în urma efectuării controlului vamal corporal în privința acestora.

Obiectul cercetării îl reprezintă raporturile juridice și sociale apărute între pasagerii aflați în trecere peste frontiera vamală din Aeroportul internațional Chișinău și organele statale de control, a celor vamale aflate în Aeroportul internațional Chișinău, care asigură securitatea navigației navelor aeriene civile aplicate la transportul aerian de pasageri, bagaje, valori, pe rutele internaționale.

Metodele de cercetare a temei investigate: metoda istorică, metoda comparativă la aplicarea normelor de drept la înfăptuirea

declarării de către pasageri, metoda înfăptuirii controlului vamal, în general, asupra pasagerilor,metoda analizei practicii organelor vamale din statele vecine la înfăptuirea controlului vamal corporal asupra pasagerilor, metoda analizei și generalizării informațiilor referitoare la infracțiunile de contrabandă depistate în rezultatul înfăptuirii controlului vamal corporal asupra pasagerilor.

Datele statistice ale organelor de ocrotire a normelor de drept din Republica Moldova, inclusiv a organelor vamale,denotă cu certitudine că persoanele fizice, pasagerii,au preferat să plece în alte state, preponderent din Uniunea Europeană, în diferite scopuri de călătorie, solicitînd și utilizînd în acest sens transportul aerian internațional specializat de pasageri.

Conform datelor statistice oferite de către organele de drept de la frontiera de stat, frontiera vamală externă a Republicii Moldova, fluxul pasagerilor aflați atât la intrare, cât și la ieșire din Republica Moldova în perioada anilor 2014-2019 a fost în creștere permanentă (a se vedea Tabelul nr.1):

Luna / Anul	Ianuarie	Februarie	Martie	Aprilie	Mai	Iunie	Iulie	August	Septembrie	Octombrie	Noiembrie	Decembrie
2014	108463	84956	101962	124415	159058	185020	204837	293440	202051	157560	140210	140210
2015	153436	14488	119665	170596	199564	242574	262253	578161	217416	169251	140775	159534
2016	160157	119591	134034	146564	195582	222100	252846	250580	223072	193145	151184	162532
2017	176413	137602	155552	207551	233733	302129	329885	346712	284756	221756	176212	189416
2018	195914	151900	172468	219765	235713	301404	339246	361621	299699	234603	179361	199096
2019	206725	169184	192887	215787	282281	331481	350702	383616	318572	249882	188330	208883

Aflați în trecere peste frontiera vamală a Republicii Moldova în Aeroportul internațional Chișinău, pasagerii, indiferent de categoria pe care o reprezintă la momentul trecerii peste frontiera vamală a statului, conform prevederilor legislației vamale în vigoarea Republicii Moldova, necesită a înfăptui declararea către organul vamal din Aeroportul internațional Chișinău.

Astfel, conform prevederilor art. 174 din Codul vamal al Republicii Moldova [1], pasagerii aflați în Aeroportul internațional Chișinău, care au procurat bilete de călătorie la o anumită companie de transport aerian internațional și intenționează a pleca din Republica Moldova cu transportul aerian de pasageri urmează să înfăptuiască declararea mărfurilor, valorilor, obiectelor, bunurilor, a mijloacelor bănești aflate în posesie, reprezentantului organului vamal aflat la linia de control vamal de la postul vamal de frontieră vamală, instituit în Aeroportul internațional Chișinău.

Conform prevederilor legislației vamale în vigoare a Republicii Moldova, pasagerii aflați în Aeroportul internațional Chișinău urmează să prezinte, să comunice și să ofere date, informații veridice, precise și concrete,în formă scrisă sau în formă verbală, anume funcționarului organului vamal aflat la linia de control vamala postului vamal de frontieră vamală instituit în „Aeroportul internațional Chișinău”. După înfăptuirea declarării de către pasager și acceptarea declarării de către ofițerul organului vamal, ofițerul vamal aflat la linia de control vamal urmează să decidă dacă va efectua controlul vamal fizic în privința pasagerului respectiv și a bunurilor pe care acesta le-a declarat, ori să se limiteze la controlul vamal documentar, fie la cercetarea vamală vizuală, fapt după care să-i acorde pasagerului respectiv dreptul la libera circulație.

Legislația vamală în vigoarea Republicii Moldova prevede că organele vamale, la trecerea pasagerilor peste frontiera vamală a statului, inclusiv a bagajelor, obiectelor, valorilor, bunurilor, a mijloacelor bănești aflate în posesia acestora, dispun de dreptul legal de a înfăptui controlul vamal selectiv în privința pasagerilor aflați în trecere peste frontiera vamală a statului [2]. Dreptul

organelor vamale din Republica Moldova de a înfăptui controlul vamal în privința pasagerilor, în formele sale existente în practica activității vamale naționale și a celei internaționale, este prevăzut de legiuitor și de Legea organică specială [4]. Astfel, persoanele fizice, pasagerii [1], inclusiv mărfurile, bagajele însoțite ale acestora urmează a fi supuse controlului vamal, în formele sale existente, și numai după înfăptuirea controlului vamal în adresa lor pot fi admise la trecere peste frontiera vamală a Republicii Moldova.

La acest capitol,menționăm, în special, că persoanele fizice, pasagerii, mărfurile, bagajele însoțite, bunurile acestora urmează a fi supuse controlului vamal sub formele sale existente, numai după ce persoanele fizice, pasagerii posesori de mărfuri, bagaje, valori, bunuri, au înfăptuit declararea în formele prevăzute de legislația vamală în vigoare a Republicii Moldova. Astfel, conform art. 174 din Codul vamal al Republicii Moldova, pasagerii, persoanele fizice aflate în trecere peste frontiera vamală externă a Republicii Moldova vor înfăptui declararea în formă scrisă, verbală sau prin acțiune a mărfurilor, obiectelor, valorilor, bunurilor, a mijloacelor bănești aflate în posesie,până a se deplasa peste linia de control de frontieră vamală, demarcată în Punctele de Control și Trecerea a Frontierei de stat a Republicii Moldova, inclusiv din „Aeroportul internațional Chișinău".

La fel, legislația vamală în vigoare a Republicii Moldova prevede că ofițerii organelor vamale care își îndeplinesc funcțiile obligaționale la înfăptuirea controlului vamal în formă obișnuită în privința pasagerilor și bagajelor acestora, la trecerea lor peste frontiera vamală a Republicii Moldova, în cazuri excepționale, dispun de drepturi legale de a înfăptui și controlul vamal corporal în privința pasagerilor. Astfel conform prevederilor art. 194 din Codul vamal al Republicii Moldova [3], funcționarul vamal aflat la linia de control vamala postului vamal din „Aeroportul internațional Chișinău", în cazurile prevăzute de legislația vamală în vigoare,dispune de dreptul de a înfăptui controlul vamal corporal în privința pasagerilor care se deplasează peste frontiera vamală a Republicii Moldova.

Controlul vamal corporal se aplică în cazuri excepționale persoanelor fizice. Controlul vamal corporal este considerat o formă excepțională de control vamal, dat fiind faptul că, într-un fel sau altul, se intimidează demnitatea umană care, într-un stat de drept, reprezintă una din valorile supreme [6, p. 100]. Menționăm că, în condițiile unui stat de drept, controlul vamal corporal este mai degrabă un imperativ, decât o necesitate. Aplicarea acestei forme de control se datorează creșterii criminalității, a contrabandei cu arme, droguri, a circuitului valorilor culturale, valutare și a mijloacelor bănești, având un caracter transnațional [13, p. 259].

În conformitate cu art. 194 din Codul vamal al Republicii Moldova, controlul corporal, ca formă excepțională de control vamal, poate fi efectuat cu permisiunea șefului organului vamal sau a persoanei împuternicite de către acesta, dacă există destule temeiuri pentru a presupune că persoana care trece frontiera vamală sau care se află în zona de control vamal ori în zona de tranzit din aeroportul internațional are legătură directă sau indirectă cu mărfurile, vehiculele sau încăperile care constituie obiectul controlului efectuat de către echipa mobilă, are asupra sa și nu prezintă mărfuri care constituie obiectul contravențiilor sau al infracțiunilor prevăzute de legislația Republicii Moldova sau de acordurile internaționale la care aceasta este parte [7].

În opinia autorilor, controlul vamal corporal se efectuează doar în cazul existenței temeiurilor justificate. Informația care poate servi drept temei pentru începerea controlului corporal poate fi primită din diverse surse, precum:

- comunicate și cereri ale cetățenilor și ale străinilor;
- materialele parvenite de la organele de drept, cele de control și alte organe de stat;
- informația parvenită de la organele vamale și alte organe de drept, precum și de la alte organe competente din țări străine și organizații internaționale;
- informația obținută de către colaboratorii vamali nemijlocit în cadrul perfectării actelor vamale sau în urma efectuării unor forme de control vamal [18, p. 156].

În opinia savantului Halipov S.V., procedura de efectuare a controlului vamal corporal se împarte în trei etape interdependente [17, p. 161]:

- etapa pregătitoare, care constă în aducerea la cunoștință a deciziei șefului organului vamal;
- controlul nemijlocit;
- etapa finală, care include documentarea procedurii de control corporal.

Atragem atenția la faptul că această divizare a controlului vamal corporal este una formală și nu are efecte juridice în practică.

Controlul vamal corporal se efectuează numai în baza deciziei șefului organului vamal sau a adjunctului acestuia, care se fixează în declarația vamală completată și semnată de către persoana care urmează a fi supusă controlului corporal. În absența șefului sau a adjunctului acestuia, decizia despre efectuarea controlului corporal poate fi luată de către colaboratorul vamal care execută obligațiile de control vamal la sectorul respectiv.

Controlul vamal corporal trebuie să se desfășoare în mod corect, excluzând acțiuni care înjosesc demnitatea sau sunt periculoase pentru viața și sănătatea persoanei controlate, precum și să nu cauzeze prejudicii bunurilor acesteia. La fel, controlul corporal se efectuează de către un colaborator vamal de același sex cu persoana supusă controlului. În lipsa unor asemenea colaboratori ai Serviciului Vamal, controlul poate fi efectuat de către colaboratorii celorlalte servicii de stat care se află în zona de control vamal (poliția de frontieră, serviciul fitosanitar) [8].

Astfel, în conformitate cu pct. 585 din Manualul practic al polițistului de frontieră, regulile tactice de control corporal al persoanelor de sex opus se aplică cu următoarele particularități: în baza pct. 5, se va apela la sprijinul unei persoane de același sex, dacă este necesară palparea îmbrăcămintei și a corpului persoanei. Aceasta va fi instruită în mod corespunzător, iar polițistul de frontieră se va afla în apropiere, pentru a putea interveni, în caz de necesitate [11, p. 7].

Până la efectuarea controlului vamal corporal, colaboratorul vamal îi explică persoanei fizice drepturile și obligațiile pe care le are și îi propune să prezinte benevol obiectele nedeclarate sau tăinuite.

În timpul înfăptuirii controlului vamal corporal, accesul persoanelor care nu participă la efectuarea acestuia este interzisă. La fel, efectuarea controlului corporal asupra mai multor persoane concomitent, în una și aceeași încăpere, este interzisă. Pentru acordarea securității persoanelor care participă la controlul corporal, înaintea începerii lui, este necesar să se verifice dacă persoana examinată nu posedă armă de foc, de gaz sau armă albă, prafuri sau alte substanțe și obiecte care pot fi utilizate pentru atac.

În cazul prezentării benevole de către persoana examinată a obiectelor și a valorilor trecute ilegal, ofițerul vamal este în drept să se limiteze la reținerea obiectelor și a valorilor prezentate benevol. În acest caz, se întocmește procesul-verbal de depistare a obiectelor asupra acestei persoane, care este semnat de către colaboratorul vamal și persoana care a prezentate aceste bunuri.

Persoana responsabilă de efectuarea controlului vamal corporal nu poate efectua acest control, dacă:

1. este soț sau rudă cu persoana supusă controlului;

2. există alte circumstanțe care dau de înțeles că colaboratorul vamal, direct sau indirect, este cointeresat în rezultatele controlului corporal;

3. în momentul efectuării controlului corporal se află într-o stare fizică care nu îi permite să efectueze controlului, fără să-i cauzeze anumite prejudicii persoanei supuse controlului vamal corporal.

Persoana responsabilă din cadrul organului vamal, împuternicită să efectueze controlul corporal, este obligată să execute hotărârea de efectuare a controlului vamal corporal exact și în termen.

Persoana care a atins vârsta de 16 ani poate fi supusă controlului corporal doar după verificarea documentelor de identitate a acesteia. În cazul în care sunt temeiuri suficiente

pentru a considera că la o persoană care nu a atins vârsta de 16 ani se află obiecte interzise trecerii peste frontiera vamală, ridicarea și prezentarea lor controlului vamal trebuie efectuată în prezența persoanelor cu care se deplasează persoana minoră peste frontiera vamală (părinți, tutori, însoțitori) [15, p. 495].

În cazul în care se efectuează controlul vamal corporal asupra unui minor, trebuie să participe părintele sau însoțitorul, ori un pedagog de același sex cu persoana examinată, precum și medicul.

Controlul vamal corporal se efectuează în prezența a doi martori asistenți, de același sex cu persoana supusă controlului corporal. În calitate de martori asistenți, pot fi invitați orice cetățeni ai Republicii Moldova care nu sunt cointeresați în rezultatul controlului corporal. Martorii au dreptul să urmărească examinarea lucrurilor depistate la persoana supusă controlului, precum și să facă observații referitoare la procedura efectuării controlului corporal, care urmează a fi incluse în procesul-verbal. În cazurile necesare, pentru participarea în procesul controlului corporal poate fi invitat un lucrător medical.

Lucrătorul medical efectuează personal examinarea corpului, fără cauzarea daunelor sănătății și vieții persoanei examinate, dă explicații privitoare la examinarea corpului și semnează procesul-verbal și alte documente întocmite în prezența lui [5, p. 101]. Cu atât mai mult, lucrătorul medical este în drept să facă mențiuni în procesul-verbal, în partea care se referă la examinarea corpului persoanei, precum și să folosească, în caz de necesitate, mijloace tehnice care nu prezintă pericol pentru viața și sănătatea persoanei supuse controlului vamal corporal.

După necesitate, la controlul vamal corporal poate fi invitat un specialist dezinteresat în obținerea rezultatului înfăptuirii controlului vamal corporal. Specialistul trebuie să respecte indicațiile date de către persoana responsabilă a organului vamal, să utilizeze abilitățile și cunoștințele speciale pentru a depista obiectele ascunse, să lămurească acțiunile efectuate și să semneze procesul-verbal de efectuare a controlului vamal corporal. Dacă persoana examinată nu cunoaște limba română, la efectuarea

controlului vamal corporal se invită un traducător. Se permite invitarea unui colaborator vamal în calitate de traducător.

Numărul persoanelor care participă la înfăptuirea controlul vamal corporal trebuie să fie cât mai minim, dar nu mai puțin de trei persoane. Această regulă se impune din considerentul de a permite efectuarea unei supravegheri în procesul efectuării controlului corporal, pentru a exclude producerea unor erori sau a unor încălcări ale legislației.

Evidențiem o altă condiție esențială a controlului vamal corporal, care se efectuează numai în încăperi izolate, aflate în zona de control vamal a Punctului de Control și Trecere a Frontierei de stat a Republicii Moldova, în care trebuie să fie limitat accesul persoanelor străine și care să corespundă condițiilor sanitare și igienice [12, p. 130].

În cazuri excepționale, controlul vamal corporal se poate efectua în încăperi izolate din aeroport, gări, clădiri ale organizațiilor de transport sau în mijloace auto (cabine, cupeu etc.), luminate suficient și care corespund cerințelor sanitaro-igienice.

În timpul înfăptuirii controlului vamal corporal, este necesar de a duce supravegherea permanentă asupra persoanei supuse controlului vamal corporal, de a urmări orice schimbare în comportamentul ei. La cercetarea îmbrăcămintei și a încălțămintei, o atenție deosebită trebuie acordată obiectelor de producție casnică, încălțămintei ortopedice, precum și cusuturilor, manșetelor, umerașelor, tocurilor pantofilor etc. Procesul-verbal de efectuare a controlului vamal corporal se întocmește în două exemplare și trebuie să conțină toate elementele caracteristice lui.

Fiind o formă excepțională de control vamal și având condiții speciale care urmează a fi îndeplinite la realizarea acestui control, organele vamale urmează să întreprindă toate măsurile necesare pentru a asigura efectuarea controlului respectiv în condițiile stabilite de lege.

În procesul controlului vamal corporal, colaboratorul vamal va efectua următoarele acțiuni [9]:

- va examina îmbrăcămintea și încălțămintea persoanei controlate într-o formă consecutivă, de sus în jos;
- va examina coafura, mâinile, tălpile picioarelor etc.;
- în timpul controlului vamal corporal, este necesară supravegherea permanentă a persoanei supuse controlului corporal și urmărirea oricărei schimbări în comportamentul acesteia;
- la cercetarea îmbrăcămintei și a încălțămintei, o atenție deosebită trebuie atrasă asupra obiectelor de producție casnică, încălțămintei ortopedice, precum și la cusuturile, manșetele, umerașele, tocurile pantofilor etc.;
- colaboratorul vamal care efectuează controlul vamal corporal sau specialistul sunt obligați să cerceteze atent averea persoanei;
- în caz de necesitate, deschiderea sau distrugerea obiectelor urmează să se limiteze la gradul minim necesar de distrugere.

Persoana responsabilă din cadrul organului vamal, împuternicită să înfăptuiască controlul vamal corporal, este obligată:

1. să execute hotărârea de efectuare a controlului vamal corporal, exact și în termen;
2. înaintea efectuării controlului vamal corporal, să anunțe persoana fizică despre hotărârea luată;
3. să aducă la cunoștință hotărârea superiorului organului vamal despre efectuarea controlului vamal corporal;
4. să aducă la cunoștință drepturile și obligațiile și să propună să predea benevol bunurile ascunse;
5. să explice persoanelor prezente la controlul vamal corporal drepturile și obligațiile lor;
6. să asigure executarea exactă a cerințelor legislației Republicii Moldova la efectuarea controlului vamal corporal;
7. să întocmească un proces-verbal al controlului vamal corporal, în forma stabilită;
8. să aducă la cunoștința persoanei supuse controlului vamal corporal conținutul procesului-verbal [10].

Considerăm corectă stipularea acestor obligații în actele normative, pentru a permite realizarea unui control vamal corporal fără abuz din partea colaboratorului vamal și fără încălcarea legislației în vigoare.

Totodată, împărțim opinia autorului Zavrajnîh M.L., care spune că persoana supusă controlului este obligată să respecte toate cerințele legale cerute de către persoana responsabilă de efectuarea controlului corporal din cadrul organului vamal [14, p. 149], și are dreptul:

- să fie informată despre decizia de control corporal;
- să facă cunoștință cu drepturile și obligațiile sale;
- să prezinte benevol bunurile ascunse;
- să dea explicații, să facă demersuri;
- să utilizeze limba vorbită sau să se folosească de serviciile traducătorului;
- să facă cunoștință cu procesul-verbal și să facă mențiuni în el;
- după finisarea controlului corporal, să facă reclamații împotriva persoanelor responsabile din cadrul organului vamal.

Astfel, în cadrul procesului efectuării controlului vamal, colaboratorii vamali trebuie să fie foarte atenți în privința anturajului din încăperea respectivă, pentru ca prin comportamentul persoanei controlate să fie posibilă identificarea unor obiecte ascunse pe care le-ar putea avea asupra sa.

Procesul-verbal se întocmește în rezultatul controlului corporal, indiferent de rezultatul acestuia, și se înregistrează într-un registru special [16, p. 412].

Procesul-verbal de efectuare a controlului vamal corporal se întocmește în două exemplare și trebuie să conțină următoarea informație:

- locul și data întocmirii acestuia;
- numele de familie, inițialele și funcția persoanei prin autorizația căreia s-a efectuat controlul corporal;
- numele de familie, inițialele și funcția ofițerului vamal care a efectuat controlul corporal;
- numele de familie, inițialele și adresele martorilor asistenți;

- numele de familie, inițialele, domiciliul, locul de muncă al specialistului care a participat la efectuarea controlului vamal corporal;
- numele, prenumele, patronimicul, anul nașterii, cetățenia persoanei supuse controlului vamal corporal;
- locul efectuării controlului corporal și reacția persoanei supuse controlului corporal la propunerea despre prezentarea benevolă a obiectelor și a valorilor;
- limitele în care s-a efectuat controlul corporal (dacă la control a participat specialistul, în procesul-verbal se notează gradul și formele participării);
- denumirea și semnele particulare ale obiectelor, valorilor prezentate benevol și descoperite în procesul efectuării controlului, cantitatea și suma lor;
- modalitatea și locul tăinuirii obiectelor și valorilor prezentate benevol și descoperite în timpul controlului.

Procesul-verbal se semnează de către toate persoanele participante la procedura înfăptuirii controlului vamal corporal, precum și de către persoana care a fost supusă nemijlocit controlului vamal corporal. Persoana care a fost supusă controlului vamal corporal este în drept să noteze în procesul-verbal obiecțiile sale [7]. În cazul refuzului persoanei de a semna procesul-verbal, se face notarea corespunzătoare care se autentifică prin semnăturile persoanelor care au participat la procedura înfăptuirii controlului vamal corporal. Atragem atenția asupra faptului că procesul-verbal despre înfăptuirea controlului vamal corporal este întocmit în două exemplare, dintre care unul este destinat organului vamal care a înfăptuit controlul vamal corporal, iar al doilea exemplar este transmis pentru evidență conducerii de vârf a Serviciului Vamal al Republicii Moldova.

Atenționăm asupra faptului că ofițerul organului vamal care a înfăptuit controlul vamal corporal în adresa pasagerului este obligat ca, la semnarea procesului-verbal, să-i comunice persoanei despre căile de contestarea procesului-verbal de înfăptuire a controlului vamal corporal asupra pasagerului în cauză.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE:

1. Art. 174 din Codul vamal al Republicii Moldova, adoptat prin Legea nr. 1149-XIV din 20 iulie 2000. Monitorul Oficial al Republicii Moldova, ediție specială din 1 ianuarie 2007.
2. Art. 185 din Codul vamal al Republicii Moldova, adoptat prin Legea nr. 1149-XIV din 20 iulie 2000. Monitorul Oficial al Republicii Moldova, ediție specială din 1 ianuarie 2007.
3. Art. 194 din Codul vamal al Republicii Moldova, adoptat prin Legea nr. 1149-XIV din 20 iulie 2000. Monitorul Oficial al Republicii Moldova, ediție specială din 1 ianuarie 2007.
4. Art. 3-3^1 din Legea Republicii Moldova Nr. 1569 – XIV din 20.12.2002 cu privire la modul de introducere și scoatere a bunurilor de pe teritoriul Republicii Moldova de către persoane fizice. Monitorul Oficial al Republicii Moldova Nr. 185-189 din 31 decembrie 2002.
5. Ciobanu O. Determinarea procedurii de control în funcție de sistemul de analiză a riscurilor.
6. Ciobanu O. Reglementarea controlului corporal în legislația vamală a Republicii Moldova. Conferința științifică „Integrare prin cercetare și inovare" din 26-28 septembrie 2013. Rezumate ale comunicărilor. Științe juridice. Științe economice. Chișinău: CEP USM, 2013.
7. Codul vamal al Republicii Moldova, adoptat prin Legea nr. 1149-XIV din 20 iulie 2000. Monitorul Oficial al Republicii Moldova, ediție specială din 1 ianuarie 2007.
8. http://dspace.usm.md/
9. http://ru.scribd.com/document/427414969/Controlul-Corporal
10. Instrucțiune cu privire la ordinea efectuării controlului vamal corporal al persoanelor care se deplasează peste frontiera de stat a Republicii Moldova, adoptată prin Ordinul Directorului General al Departamentului Controlului Vamal nr. 916 din 25 iulie 1995.
11. Raport privind monitorizarea implementării planului de integritate al Departamentului Poliției de Frontieră pentru

anii 2015-2017 (perioada de raportare semestrul I al anului 2017).
12. Studia Universitatis Moldoviae, nr. 8(78), 2014, seria „Ştiinţe sociale”.
13. Габричидзе Б.Н., Российское таможенное право, Москва: Норма, 1999.
14. Завражных М.Л. Таможенное право России, учебник, 4-е изд., Москва: Омега-Л, 2011.
15. Козырин А.Н. Постатейный комментарий к Таможенному кодексу Российской Федерайии. Москва: Статус, 2001.
16. Толкушкин А.В. Таможенное дело. Учебник, 3-е изд., Москва: Юрайт, 2010.
17. Халипов С.В. Таможенное право. Учебник, 5-е изд., Москва: Юрайт, 2011.
18. Халипов С.В. Таможенное право. Учебник. Москва: Зерцало-М, 2003.